

Bir Katılım Aracı Olarak Kent Konseylerine İlişkin Bir Değerlendirme ¹**An Assessment Regarding City Councils As A Participant Instrument**Büşra KUTLUCA ¹ ¹ Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Kırıkkale/Türkiye**ÖZET**

Katılım, kamu yönetiminde gerçekleşen reformlar sayesinde ön plana çıkan kavramlardandır. Katılım demokrasinin de etkin değerleri arasındadır. Katılım, yönetsel karar alma süreçlerine katılmaktır. Katılımın bilgilendirme, danışma ve aktif katılım aşamaları mevcuttur. Kamusal faaliyetlerin etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için katılım mekanizmaları oluşturulmuştur. Katılımı gerçekleştiren en iyi mekanizmalardan birisi kent konseyleridir. Kent konseyleri, kamu ve özel sektör birlikteliği, hemşehrlik bilincinin gelişmesi, kentin kalkınması, sürdürülebilirlik ilkelerinin uygulama alanlarının genişletilmesi ve bu süreçlerde "ortak akıl" benimsenmesidir. Kent konseyleri, sorunların tartışıldığı, çözüm önerilerinin geliştirildiği ve çok aktörlü katılımın sağlandığı bir yapıdadır. Çeşitli meclisleri ve çalışma grupları bünyesinde bulundurulur. Toplumun her kesiminin (kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının) görüşleri alınarak katılımın gerçekleştirilmesi, ortak sorunlara sadece yöneticilerin değil vatandaşlarında katılımıyla çözümlerin oluşturulması, vatandaşların, yönetim hakkında bilgi sahibi olmaları kent konseylerine katılımı artıran nedenlerdir. Bu çalışmada katılım ve kent konseyleri incelenmiştir. Kent konseylerinin oluşumu, işleyişi ve yapısı hakkında bilgilendirilmeler yapılmıştır. Kent konseylerine katılımın sağlanmasındaki sorunlar incelenerek, öneriler verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Katılım, Aktif Katılım, Kent Konseyleri**ABSTRACT**

Participation is one of the concepts which are at the fore in public administration thanks to reforms. Participation is one of the democratic values. Participation remains as one of the administrative resolution processes. Participation consists of the phases called briefing, consulting, and active participation. Participation mechanisms have been composed so that public activities can be executed effectively and voluminously. City councils are one of the best mechanisms which realize participation. The main purpose of the city councils is securing the public and private sector cooperation, developing the cities, expanding the fields of applications of sustainability principles, and making sure that "common sense" is adopted. City councils have a structure in which problems are discussed, solution offers are produced and multi-actor participation is procured. It incorporates a variety of parliaments and working groups. Securing the participation by considering each section of the society's views (public, private sector, and non-governmental organizations), producing solutions for common issues with participation of both administrators and citizens, the fact that citizens have knowledge about the administration are some reasons that increase the volume of participation to city councils. In this research, the concepts of participation and city councils have been analyzed. Information has been given regarding the formation, functioning, and structure of city councils. It has been attempted to give some suggestions by investigating the problems regarding ensuring participation.

Key words: Participation, Active Participation, City Councils**1. GİRİŞ**

Günümüzde birbirini etkileyecek şekilde her disiplin ve alanda değişim baş döndürücü bir şekilde yaşanmakta, yönetim anlayışı da bu değişimden oldukça fazla etkilenmektedir. Bu süreçte yönetim açısından özellikle "katılım" kilit bir unsur olarak dillendirilirken farklı araçlar vasıtasıyla da katılımın artırılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede katılımcı demokrasi fikri ve yönetişim bu sürecin en önemli argümanı olarak görülmekte ve halka en yakın birimler olarak yerel yönetimler de farklı katılım araçları sunarak hizmetlerde etkinliği, verimliliği sağlamaya çalışmaktadır. Ayrıca yerel düzeyde vatandaşların isteklerine, sorunlarına ve taleplerine hızlı ve çözüme yönelik çıktılar elde edilmesi, yerel birimlerin sorumluluk alanlarının artmasını gerektirmiştir. Bu gerekçelerle Gündem 21 ve Gündem 21'in en önemli çıktısı Yerel Gündem 21 olmuştur.

Türkiye de uygulanan Yerel Gündem 21 projesi, katılımın fazla olmasıyla uzun dönemli bir programa dönüştürülmüş ve en önemli uygulama aracı Kent Konseyleri olmuştur. Yerel Gündem 21 programı içerisinde kurulması ve desteklenmesi sağlanan kent konseyleri; 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile resmi olarak kurulması zorunlu hale getirilmiş, 2006 tarihli 26313 Sayılı Kent Konseyleri Yönetmeliği'nde "Merkezi yönetimin, yerel yönetimin ve sivil toplum kuruluşlarının birlikteliğiyle, hemşehrlik hukuku bilincinde olarak; kentin kalkınma

¹ Bu çalışma, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda Doç. Dr. Vasfiye Çelik danışmanlığında Büşra Kutluca tarafından yürütülen "Türkiye de Katılım ve Bir Katılım Aracı Olarak Kent Konseyleri" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

hedeflerinin, sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde gerçekleştiren demokratik yönetim mekanizmasıdır.” şeklinde tanımlanarak kuruluşu ve işleyişi hakkında yasal kurallar belirlenmiştir.

Bu çalışmada ise katılım kavramının tanımlaması verildikten sonra yerel düzeyde katılım denilince son yıllarda ilk akla gelen yapı olan kent konseyleri yapısal ve işlevsel açıdan incelenmeye çalışılacaktır.

2. KATILIM KAVRAMINA DAİR

Katılımın sağlanması ile birey ile topluluk ilişkileri ve iletişimi yapısal olarak geliştirilmeye çalışılmaktadır. Şöyle ki katılımın gerçekleştiği durumlarda, birey bir topluluk içinde “ortak kararlarda buluşma” eylemi içerisine girmektedir. Bu eylemi gerçekleştiren birey hem kararlarda etkin rol almış olmakta hem de topluma, bilgi ve tecrübelerini iletme imkânı bulmaktadır (Bulut, 2013: 21).

Katılım kavramının tanımlamasına bakıldığında ise Türk Dil Kurumu’nda “*katılma işi, iştirak*” olarak bir açıklama görülmekte, iştirak kavramı da “*Ortaklık, bir işte yer alma, bir işe, duruma, düşünceye katılma*” olarak açıklanmaktadır (sozluk.gov.tr, 12.01.2021). Katılımın geniş bir tanımı ise “*bireylerin kendileri ile ilgili, onları etkileyen fiziksel çevreler ve kurumlar düzeyinde üretilen kararlarda yer almaları ya da bir program, sonuçların oluşturulmasında kendisiyle iş birliğine gidilmesidir*” (Fişek, 1977: 34-35).

Kullanım alanı oldukça geniş olan bu kavram; özel firmaların kararlarına katılım, dernek gibi sivil toplum kuruluşlarının kararlarına katılım veya ekonomik, siyasal gibi birçok alanda gerçekleşen olaylara karşı fikirlerinin olması gibi oldukça geniş, birbirinden farklı kullanım alanları içinde anlam kazanmaktadır. Dolayısıyla hangi konular içerisinde ifade edildiğine göre de niteliği ve kapsamı değişiklik gösterebilmektedir (Çukurçayır, 2000: 29). Bu farklı alanlara ve kazandığı anlamlara örnek verilecek olursa; yönetime veya siyasete katılımın örneklerinden olan “oy verme”, katılımın sağlanması için yeterli ve ilk akla gelen örnek olmakla birlikte değişen toplum yapısı, yönetim alanlarında yeni uygulamaların getirilmesi ile günümüzde çok da yeterli olmamaktadır. Ve sonuç olarak vatandaş yönetimin kararlarını sorgulayacağı, kararlara aktif katılacağı, demokratik yeni katılım kanalları aramaktadır (Karasu, Çelik ve Altıparmak, 2018: 84-85).

Kamusal alana katılım, yönetimin kararlarından doğrudan veya dolaylı olarak etkilenecek olanların süreçte etkinliklerinin artırılmasıdır. Bu kişiler vatandaş, sivil toplum kuruluşları, toplumsal alanda geri planda olan kesimler gibi herkesi kapsamaktadır. Kamusal alana katılım olarak “üç basamaklı katılım merdiveni” İktisadi İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) tarafından genel olarak kullanılmıştır. Bu “üç basamaklı katılım” şunları ifade etmektedir: (Ruige, Üskent ve Micka, 2014: 19-20)

Tablo 1. “Üç Basamaklı Katılım”

Aktif Katılım	
Danışma	
Bilgilendirme	

Kaynak: (Ruige, Üskent ve Micka, 2014: 20)

Katılımın ilk basamağı olan bilgilendirme aşamasında, kamu faaliyetleri ile ilgili bilgiler tek yönlü olarak topluma açıklayıcı bir biçimde resen bilgilendirilme şeklinde yapılmaktadır. İkinci basamak olan danışma, ilgili taraflar bir platform içerisinde toplantı yapmakta ve bu toplantıda karşılıklı olarak sorunlar, talepler, ihtiyaçlar ve çözümler konuşulup tartışılmakta ve görüşler bildirilmektedir. Son basamak olan aktif katılımında, kamu ve vatandaş birlikteliğiyle önemli konulardaki ayrıntılı görüş ve düşünceler çerçevesinde kararlar alınmaktadır. Alınan kararlarda taraf olanlar sorumluluk da üstlenmektedir. Aktif katılımın yerelde uygulama alanı içerisinde bu çalışmanın da önemli bir başlığı olan kent konseylerinin yer aldığı görülmektedir ki Kent konseyleri kamu, sivil ve tüm ilgili alanların yönetime aktif katılımlarını amaçlamaktadır (Altun ve Toker, 2017: 463). Karşılıklı etkileşimi ve kararlara katılan birçok aktörü ifade eden yönetim ile yerel düzeyde karar alma süreçlerinde sivil toplumun ve vatandaşın etkin olması, aktif katılımlarının sağlanması amaçlanmaktadır (Özdemir, 2011: 35).

Türkiye’de katılım yönünde oluşturulan politikaların yansımalarının görülebileceği hukuki metinlerden biri olan 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda katılımcılığın hangi birimler tarafından gerçekleştirileceği kanunun 76. maddesinde “Kent Konseyleri” başlığı ile belirtilmiştir. Yerel Gündem 21 programının destekleriyle Türk kamu yönetiminde var olmaya başlayan kent konseyleri, yerel düzeyde kentin ve vatandaşın problemlerinin çözülmesinde “çok aktörlü” ve “aktif katılımlı” bir yönetim aracı olarak ifade edilmektedir. Çünkü bu yapı vasıtasıyla vatandaş alınan kararlara müdahale edebilecek ve alınan kararlar hakkında hesap sorma işlevini gerçekleştirmiş olacaktır (Kaypak, 2011: 134).

3. KENT KONSEYLERİ

Kent konseylerinin yönetsel sisteme dahil olması aslında çevreye dair yapılan çalışmalar sonucunda olmuştur. Şöyle ki sanayi devrimi, teknolojik gelişmeler, ekonomik refahın artması ve sonuçlarından biri olarak çevrenin bu süreçten olumsuz etkilenmesi yeni arayışların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Caldwell, 1998: 8).

Çevre sorunlarına küresel boyutta çözüm arayan en önemli konferanslardan biri olarak 1992 yılında Rio kentinde gerçekleştirilen “Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı”nda *Gündem 21 Belgesi* oluşturulmuş ve çevrenin korunması, teknolojinin çevreye zarar vermesinin engellenmesi, yoksulluğun azaltılması gibi hedefler belirlenmiştir. Bu hedeflere sürdürülebilir kalkınma ile birlikte ulaşılması amaçlanmıştır. Gündem 21’de çözümlenmesi amaçlanan sorunların küreselleşmenin de etkisiyle sadece devletlerin birlikteliğiyle sağlanamayacağı ifadesi ile uluslararası kuruluşlar, merkezi yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerin desteklerinin gerekliliği ortaya çıkmıştır (Deniz, 2013: 393-394).

Gündem 21’de yereldeki faaliyetlerin ve sorunların çözümünde önemli bir rol üstlenmesiyle Gündem 21’in 28. bölümünde “Yerel Gündem 21” (YG 21) oluşturulmuştur. Yerel Gündem 21; Gündem 21’in amaçlarının sürdürülebilir kalkınma ilkesiyle yerelde gerçekleştirilmesini öngörürken merkezi yönetimin, yerel yönetimin ve sivil toplumun “ortaklığıyla” sorunlara çözüm yolları aramıştır. Özellikle yerel yönetimlere önceden sahip olmadıkları alanlarda da önemli sorumluluklar verilmiştir. Zira yerel yönetimlerin halka yakın birimler olması, sorunların tespiti ve çözümünü kolaylaştırmakta ve istenen hedeflere hızlı şekilde ulaşılmaktadır (Karasu vd., 2018: 62-64).

YG 21; insanların temel gereksinimlerinin sağlanması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, ekosistemin verimli kullanarak güçlendirilmesi ve demokrasinin gelişmesine katkı sağlanmayı amaçlamaktadır. İlk başta proje olarak başlayan YG 21, daha sonra bu projelere verilen desteklerin uygulama alanı ve katılımının fazla olması nedenleriyle programa dönüşmüş, sürdürülebilir kalkınmayı ve çok aktörlü katılımı amaçlayan kadın, gençlik gibi meclisler ve kent konseyleri yapısının kurulmasını sağlamış ve kurulduktan sonra destek olmuştur. Yerel yönetimlerde oluşturulan Kent Konseyleri YG 21 programının hedeflerini gerçekleştiren bir birim olmuştur (Savut, 2011: 347-355). Bu hedeflerle birçok ülke tarafından yerel programlarda uygulanmaya başlanan bu program Türkiye’de, 1997 yılında İstanbul’da gerçekleşen Habitat II Konferansı’yla işler hale gelmiştir. Türkiye’de YG 21 öncesinde, hedeflenen amaçlara yönelik “Kent Kurultayları” ve “Kent Parlamentoları” gibi yapıların olması ise hızlı bir adaptasyon sağlamıştır (Çelik, 2013:217).

Kent konseyleri, 2005 tarihli 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 76. Maddesine dayanak olarak kurulmaya başlanmıştır (5393, md:76). Hemen ardından 2006 yılında 26313 Sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği oluşturularak kent konseylerinin oluşum süreci, yapısal zemini hazırlanmıştır. 2009 yılında da katılımın yeterli olmadığı gerekçesiyle “Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” çıkarılmıştır (Belli ve Aydın, 2015: 9). Kent konseyi yönetmeliğinde, kent konseyi; *kamunun ve sivil toplumun birlikteliğiyle, hemşehrlik bilinciyle hareket edilmesi, kentin ekonomik, sosyal ve benzeri alanlarda kalkınmasına sürdürülebilirlik ilkeleriyle çözüm yolları aranması, tüm bunları gerçekleştirirken “ortak aklın” esas alınmasını gerekli gören bir yönetim mekanizmasıdır* (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006: madde:4/b) şeklinde tanımlanmaktadır.

Yönetim de vatandaşların yetki sahibi olmasını, yönetim ile ilgili konularda vatandaşın kolay bir şekilde erişiminin sağlanmasını ve vatandaşların bilgilerini, tecrübelerini, yeteneklerini aktarabildikleri, hesap sorabildikleri bir yönetimin olmasını kent konseyleri aracılığıyla sağlanmaya çalışılırken ayrıca kent konseyleri “birlikte yönetimi” benimseyen yönetimi uygulamaya geçirmiş olmaktadır (Demir ve Yavaş, 2015: 56). Çok aktörlü bir yönetim anlayışıyla Kent konseylerinin katılımcıları çok geniş bir alanı (kamu kurumu, sivil toplum kuruluşları, parti temsilcileri, üniversiteler, muhtarlar, dernek ve vakıf temsilcileri gibi üyeler) kapsamaktadır. Katılımcı kitlesinin çok farklı kurum ve kuruluşlardan oluşması, farklı kesimlerin bir platform içerisinde ortak kararlarda buluşması, yerel de katılımcı demokrasinin gelişmesine de katkı sağlamaktadır (Kocaoğlu, 2014: 13).

Kent konseylerinin yerelde katılımı sağlayan önemli bir unsur olarak nitelenmesinin bir özelliği de gönüllülük esasına dayalı olarak kurulmuş olmalarıdır. Gönüllülük, karşılık beklemeden ve çıkarı olmaksızın bireyin isteyerek karşısındaki kişi veya topluma destek olmasıdır. Gönüllülüğü benimseyerek kendi isteği ile bir birime yardımcı ve destek olmak, çıkar ilişkileri olmaksızın verimli ve sonuç odaklı çalışmalarını sağlamaktadır. Kent konseyleri de zorunlu olmadan gönüllülük esasıyla konseyde tüm paydaşların katılımını ve faaliyetlerde ve kararlarda çıkar ilişkisi olmadan toplumsal faydanın sağlanmasını amaçlamaktadır (Ağır, Belli ve Arslan, 2017: 327).

3.1 Kent Konseyleri: Yapısı, Organları ve İşlevleri

İlgili yönetmeliğe göre kuruluş yeri ve görev alanı ilgili belediyenin sınırlarıyla paralellik gösteren kent konseyleri ‘‘mahalli idareler genel seçim’’ sonuçlarından sonra belediye başkanının davet çağrısı ile üç aylık süreyi geçmemek üzere kurulmaktadır (Tosun, Keskin ve Selimoğlu, 2016: 89). Üyeleri ise ‘‘mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediye başkanı veya temsilcisi, kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, muhtarlar, siyasi parti temsilcileri, üniversite temsilcileri, sendika, baro, noter, dernek ve vakıf temsilcileri, konseyde oluşturulan meclis ve çalışma grupları temsilcileridir’’ (KKY, md:8). Her ne kadar üyeler bu şekilde sıralansa da konseylerin üye sayıları birbirlerinden farklıdır. Bazı konseylerde çok fazla üye olurken bazı konseylerde az sayıda üye olmaktadır. Konseylerin üyelerinin de sivil toplum temsilcileri çoğunluk olan bir konsey mi olduğu ya da kamu temsilcileri çoğunlukta olan bir konsey mi olduğu da birbirlerinden farklılaşmaktadır (Yavuz ve Sarışen, Nisan, 2016). Ayrıca üyeleri gönüllülük esasıyla oluşturulmuştur (Ağır vd., 2017: 327). Üyelikten çıkma, üyeliğe kabul gibi yönetmelikte bulunmayan konular gerekli görüldüğünde ilgili kent konseyi çalışma yönergelerinde açıklanmaktadır (Özdemir, 2011: 43). Hatta bazı konseylerde yönerge oluşturulmasında oldukça zorlanılmaktadır (Batal, Dur ve Topçu, 2015: 151).

Yapısal olarak bakıldığında Kent konseyinin organları; Genel Kurul, Yürütme Kurulu, meclis ve çalışma grupları, konsey başkanından oluşmaktadır. Kent konseyi üyeleri, ‘‘en yetkili organ’’ olan Genel Kurul’un üyeleridir ve Genel Kurul toplantıları yılda ikiden az olmamak üzere yapılmakta ve toplantılarda salt çoğunluk aranmaktadır. Konsey başkanı, Genel Kurula da başkanlık etmektedir. Genel Kurul, başkan haricindeki diğer kent konseyi organlarının da çalışma ilkelerini, yönetmeliğe aykırı olmadan belirleyebilmektedir.² Yürütme Kurulu’nun ise ‘‘en az yedi kişiden oluşan’’ üyesi bulunmaktadır. Üyelerini Genel Kurul’un seçtiği, üyeleri arasında meclis ve çalışma gruplarının başkanlarının yer aldığı Yürütme Kurulu ise en az yedi kişiden oluşmakta ve konseyde oluşturulan görüşleri, ilgili belediyeye bildirmekte ve izlemektedir (Erbay, 2018: 366-367).

Kent konseyi başkanı, Genel Kurul tarafından, belediye başkanının çağrısıyla toplanılan ilk kent konseyi toplantısında seçilmektedir (Bozkurt, 2014: 236). Konsey başkanı, hastalık gibi belirli sebeplerle konseyde bulunmadığında konseye ‘‘Yürütme Kurulu’nun en yaşlı üyesi’’ başkanlık etmektedir. Kent konseyi başkanının, iki ve üç yıl olmak üzere iki dönemden oluşan görev süreleri vardır (KKY, md:11).

Kent konseyleri organları arasında yer almayan fakat konseyin koordinasyonunu sağlayan bir birim olarak kent konseyi genel sekreterliği oluşturulmuştur. Konseyde bulunan birimler arasındaki koordineyi sağlayarak işlevlerin düzgün ilerlemesini sağlar. Ayrıca konsey görevlerinin yerine getirilmesinde de sorumluluk üstlenir (KKY, md. 14-15). Genel sekreter belediye başkanının önerceği üç aday arasından seçilir (Karasu vd., 2018: 163-164).

Bir diğer organ olarak Kent konseyinin amaçlarına uygun olarak görev alanlarına giren konularda meclisler ve çalışma grupları oluşturulmaktadır. Meclis ve çalışma gruplarının, ‘‘çalışma esaslarını’’ konseyin Genel Kurulu belirlemektedir. Bu birimlerde oluşan görüşler, ilk olarak Genel Kurul’da gündeme alınmakta daha sonra ilgili belediyeye gönderilmektedir. Çalışma grupları, kentin öncelikli sorunları üzerine ayrıntılı araştırmalar yapılması ve derinlemesine incelemelerde bulunulmasını bunu gerçekleştirirken de kentteki bilgi düzeyleri yüksek olan kişilerle yapılmasını sağlamaktadır. Örneğin sanat, kültür, turizm, eğitim ve sağlık gibi alanlarda kentin öncelikli sorunları üzerine ilgili çalışma grupları oluşturulmaktadır. Bu çalışma grupları oluşturulurken de kentin nicel ve nitel özellikleri dikkate alınmaktadır (Yeşildal, 2020: 80).

Kent konseylerinde toplumsal alanlarda geri planda olan kesimlerin, kent konseyleri meclisleri aracılığıyla sorunlarına etkili çözüm yolları aranması, taleplerini ve görüşlerini paylaşabilecekleri bir platformun olması sağlanmaktadır. Ayrıca bu kesimlerin kent yönetimlerinde etkin rol almaları, yaşam standartlarının artırılması ve kendi hakları yönünden bilinçlendirilmesi ve meclislere katılımlarının sağlanması amaçlanmaktadır. Konseyde oluşturulan meclisler genellikle kadın meclisleri, engelli meclisleri, çocuk ve gençlik meclislerinden oluşmaktadır (Kalaycı ve Akin, 2021: 204).

Kent konseyleri görevleri, 26313 Sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 6. Maddesinde şöyle ifade edilmiştir: (KKY, md:6)

1. ‘‘Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

² Genel Kurul, Kent Konseyi Yönetmeliği kurallarına aykırı olmayarak, gerekli olması durumlarında, çalışma yönergeleri de oluşturabilmektedir. Genel Kurula bu görev, yönetmeliğin 16. Maddesi ile verilmiştir.

2. Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
3. Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmak,
4. Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
5. Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
6. Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
7. Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
8. Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
9. Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini artırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
10. Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
11. Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamak.”

Kent konseylerinin görevleri arasında dikkat çekici bir şekilde “hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi” de yer almaktadır. Zira hemşehrilik bilinciyle, vatandaş kenti benimsemektedir, kentin sorunlarını önceleyerek ve bu sorunlar üzerinde çözüm yolları arayarak kentin yaşam vasfının yükseltilmesini amaç edinmektedir. Ayrıca hemşehrilik bilinciyle Kent Konseyleri’nde katılımcı vatandaş arasında güçlü bir bağ kurulmakta ve hemşehrilerin sorunlarını iletebilecekleri ve tartışılıp sonuca ulaşabilecekleri bir platform olmaktadır (Çelik, 2013: 224-225). Bu bilinç vasıtasıyla katılımın da en etkin sağlanması beklenmekte böylece demokrasi bilinci de gerçekleştirilmiş ve yerelde benimsenmesi sağlanmaktadır (Görmez ve Altınışık, 2011: 38).

Kent konseyleri görevleri arasında “Avrupa Kentli Hakları Bildirisi’nde”³ yer alan, insanların sahip olduğu birçok hakka yer verilmesi ayrıca belirtilmesi gereken bir husustur. İnsan haklarının kentte var olmasını, gelişmesini ve korunmasını kent konseyleri görev olarak üstlenmekte ve bu alanda birçok etkinlik yaparak kenti ve kentliyi korumaktadır. Kentte eğitim, sağlık, çevre gibi birçok alanda da hakların korunması için çalışmalar yürütülmektedir (Akdemir, 2020: 157).

4. KENT KONSEYLERİNİN KATILIM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Türkiye’de gelişmekte olan yerel demokrasiyle birlikte vatandaş katılımının önemi artmaktadır. Vatandaş katılımının sağlanmasında ise çok çeşitli katılım türleri bulunmaktadır. Yönetişim kavramının önemine binaen de sivil toplum katılımının gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ancak her zaman vatandaş ve sivil toplumun tek tek doğrudan katılımlarının sağlanması imkân dahilinde değildir. Çeşitli katılım türleriyle bu sorunun çözülmesi sağlanmaktadır. Kent konseyleri ise bu sorunun çözümlenmesinde kolaylık sağlayan, katılım türlerinden birisidir (Bulut, 2013:63-64).

Kent konseyi toplantıları vatandaşlara ve ilgili her kesime açıktır. Vatandaşlar düşüncelerini konseylere ileterek katılım sağlamaktadır. Konseylerde karar alım süreçleri ve alınan kararlar hakkında vatandaşlar da haberdar olmaktadır. Böylece katılımcı yönetim ve şeffaf yönetimin gelişmesine de katkı sağlamaktadırlar. Kent konseyleri, katılımcı yönetim fikirlerinin oluşmasında ve vatandaşlar tarafından katılım kültürünün benimsenmesinde önemli görevler üstlenir. (Usta ve Bilgiç, 2016: 39-43).

Kent konseylerinde vatandaş, sivil toplum ve kamu birlikteliğiyle bu aktörlerin yerel yönetimlerde alınan kararlarda etkilerinin olması “Türk Kamu Yönetimi” sisteminde toplumun yönetime katılımı açısından önemli bir gelişmedir. Toplum-yönetim birlikteliğinin güçlenmesi, konseyler aracılığıyla sağlanmaya çalışılırken Kent konseyleri hakkında bilgi sahibi olan vatandaş, bu yapı vasıtasıyla yönetime görüş sunabilmekte ve diğer konsey faaliyetleriyle kent ve toplumsal yardım konularında destek olmaktadır (Yeşildal, 2020: 98).

³ Avrupa Kentli Hakları Bildirgesi, Avrupa Kentsel Şartı içerisinde yer almaktadır. Avrupa kentlilerinin sahip olması gereken haklar ifade edilmektedir. Eşitlik anlayışı içerisinde, istihdam, konut, spor ve eğlence, hareketli yaşam olanaklarının sağlandığı, güvenli, sağlıklı, mimarinin geliştiği bir çevrede, çok kültürlü yapı içerisinde kültürel faaliyetlerin gerçekleştiği, katılımın sağlandığı, doğal kaynakların tasarrufuna dikkat edilerek sürdürülebilirliğin gerçekleştiği, kentlerde yaşama hakkına sahiptirler. Ayrıca Uyumlu kentsel hareketliliğin yaşandığı, hizmetlere ve mallara erişimin kolaylıkla sağlandığı, vatandaşların özgürce katılım sağladığı mali yapıların olması gerekli görülmektedir (Ayrıntılı bilgi için bakınız: rm.coe.int/168071923d).

Kent konseyleri gönüllü katılım esasına dayalı olarak kurulmuştur. Üyeleri zorunlu veya gerekli olduğu için değil toplumsal kesimlere ve faaliyetlere destek olmak için kendi istekleriyle konseylere katılmaktadır. Gönüllü katılımın, maddi anlamda kazanç sağlamayan sorumluluklar olarak nitelenmesi ve bu sorumluluğun bir “zaman kaybı” olarak görülmesi konseylere katılımı azaltmaktadır (Baran, Kurt, Önal ve Helvacıoğlu, 2011: 198). Vatandaşın ve sivil toplum kuruluşların ve hatta kamu kuruluşlarının bile gönüllü katılım konusunda bilinçlenmesi gereklidir. Böylelikle konseyin işlevselliği ve faaliyetleri de artacaktır (Ağır vd., 2017: 327).

Kent konseyleri görevleri arasında özellikle kadın, genç gibi kesimlerin karar mekanizmalarına katılımlarının sağlanmasına yer verilmiştir (KKY, md: 6/ğ). Kadınlar toplumsal, yönetsel ve sosyal alanlarda erkeklere göre daha geri planda kalmaktadırlar. İş ve istihdam, siyaset gibi konularda cinsiyet ayrımcılığı yapılmaktadır. Kadınların ev içi konumlarından dolayı da sorumlulukları fazladır (Arslan, 2015: 731-732). Gençlerin ise aile, eğitim ve iş bulma yükümlülüklerinin fazla olması, yaşamsal faaliyetlerini sürdürmede sıkıntılar yaşamalarından dolayı toplumsal ve yönetsel olaylara zaman ayıramamalarına neden olmaktadır (Özer, 2011: 58-61).

Yerelde katılımı sağlayan konseyler, özellikle toplumsal alanda yeteri kadar söz hakkı olmayan kesimlerin taleplerine karşılık bulabilecekleri bir mekanizma görevi de üstlenmektedir. Kadın, genç, çocuk, gibi kesimlerin toplumsal düzen oluşturulurken ve yönetim kararları alınırken kendilerini ifade haklarının olması bu kesimlerin toplumsal yaşam kalitelerini artırmaktadır. Aynı zamanda yerel halka hizmet eden yerel yönetimlerin işlevlerinin kalitesi ve veriminin de artması beklenmektedir. Böylelikle var olan sorunların çözümünde herkes açısından olumlu sonuçlar oluşturacak toplumsal bir yaşam oluşturulmaktadır (Kalaycı ve Akin, 2021: 204).

Kent konseylerinde oluşturulan kadın, gençlik gibi meclisler ve çalışma gruplarıyla ayrımcılık ve dışlanma yapılmadan toplumun bütün vatandaşlarının katılımı amaçlanmaktadır. Meclislere ve çalışma gruplarına aktif katılımın ve yeterli düzeylerde katılımcı sayısının olmasıyla, kadınların ve gençlerin karar alma süreçlerine aktif katılımları, kentin her alanıyla ilgili alınan kararlara katılımları, kadın ve gençlerin hakları ve haklarını savunmaları ile ilgili bilinçlenmeleri, bu kesimlerin sorunlarının çözülmesinin sağlanması hedeflenmektedir. Gençlere yönelik katılımcı platformların olması, gençlerin yönetime katılma davranışlarını ve bilinçlerini geliştirirken gelecek nesillerin daha bilinçli olmasını sağlamaktadır (Yeşildal, 2020: 81-83).

Yerel de katılımı sağlayan kent konseyleri, vatandaşların ve sivil toplumun aldığı tavsiye kararlarını ilgili belediyeye göndererek toplumda yaşayanların, yerel yönetimlere katılımını gerçekleştirmekte ve bir nevi “doğrudan demokrasinin” gerçekleşmesine katkı sağlamaktadır. Bu amacın daha uygulanabilir olması içinse Kent konseyleri ilk olarak kendi varlıkları hakkında herkese bilgi verilmesini sağlayan araçları kullanmalıdır. Konseylerin faaliyetleri, amaçları, görevleri, sağladığı faydalar ve katılımın kimler tarafından olacağı, katılım sağlamanın vatandaşa ve yönetime katkılarını açıklayıcı olacak biçimde topluma bilgilendirme ve tanıtım yapılmalıdır (Bozkurt, 2014: 238).

Konseylerin faaliyetleri, gündem konuları ile ilgili katılımcıların güncel bilgiler edinmeleri gereklidir. Özellikle teknoloji kullanarak bilgilendirmeler yapılması, etkinlikler, toplantılar sayesinde farklı kamu ve özel platformlarda konseyler hakkında bilgiler verilmesi, katılımcıların bilgi sahibi olmasını ve konseyler hakkında bilinçlenmelerini sağlayarak kent konseylerine katılımı artırmaktadır. Bilgi sahibi katılımcılarla konseylerin etkinliği ve verimliliği de artacaktır ki “*katılım ancak bilgilendirilmiş toplumlar için söz konusudur*” (Demir ve Yavaş, 2015: 60). “Demokrasi bir eğitim meselesidir” gerekli unsurlarla eğitim verilemeden, bilgilendirilmeler yapılmadan, etkili katılım mekanizmaları kurulmadan “gerçek katılımdan” bahsedilemez (Kutlu, Usta ve Kocaoğlu, 2009: 521).

Bu olumlu değerlendirmelere rağmen her belediye biriminde kent konseyi maalesef yoktur. Bazı kentlerde aktif, bazı kentlerde pasif, bazı kentlerde de hiç var olmamıştır. Böylece konseylere katılım düzeyleri, konseylerin etkinliğine de bağlı olarak birbirlerinden oldukça farklıdır. Konseylere katılımın Türkiye’deki her vatandaş için eşit ulaşılabilirlikte olmadığı ise aşıkardır. Şayet tüm belediyelerde kent konseyleri kurulursa tüm vatandaşların aktif katılımı ile her kentin kendi sorun alanlarını ve çözümsel faaliyetlerini uygulamış olacaklardır. Yerelde kendi sorunlarını çözen katılımcı bir platform olarak kent konseyleri başarılı olacaktır (Tosun vd., 2016: 100).

Kent konseyleri bütçesi, yerel yönetim biriminin yardım ve desteğine bağlıdır (KKY, md:16). Kent konseylerinin gelir konusu da katılım açısından önemlidir. Karar alma ve kararların uygulanmasında önemli bir unsur gelirdir. Mali yönden sıkıntılı olmayan yerel yönetim birimi gerekli bütçeyi konseylere verebilmektedir. Konseyin oluşturduğu faaliyetlerde bütçe konusunda sıkıntı olmadığından süreç etkili ilerlemektedir (Kutlu vd., 2009: 528). Katılımcı vatandaşlar da konsey faaliyetlerinin etkili olarak uygulandığını bilmesi, katılımı teşvik eder.

Kent konseylerine katılımı etkileyen önemli bir durum da Kent konseyinin tavsiye niteliğindeki kararları ve bu kararların bağlayıcı olmamasıdır. Konsey meclislerinde, çalışma gruplarında ve Genel Kurul'da alınan kararlar görüşülmek ve bir sonuca bağlanmak için konseyin bulunduğu ilgili belediyeye gönderilir. Belediye konsey kararlarını belediye meclislerinde gündem konusu olarak görüşmesi zorunlu değildir. Bu durum konseye katılımın azalmasına neden olmaktadır. Konseyde yapılan işlemler ve harcanan zaman sonucunda katılımcıların aldıkları kararların uygulama sürecinin uzun olması ve uygulanıp uygulanmayacağı kararının net olmaması katılım isteklerini kırmaktadır. Zorunlu katılımın olmadığı, gönüllü katılımın sağlanması ile süreçten istediklerine ulaşamayan katılımcıların konseye katılımları azalmaktadır (Savut, 2011: 360).

Kent konseylerine toplumsal katılımının sağlanmasında oluşan sorunlar şöyle ifade edilebilir (Köseoğlu, 2011: 333):

- ✓ Kent Konseylerinin bilinirliklerinin az olması
- ✓ Kent Konseylerine her kesimin katılımının az seviyelerde olması
- ✓ Kentsel planlama süreçlerinde konseylerin etkin olamaması
- ✓ Konseylerin yerel karar alma süreçlerine katılım mekanizması olarak işlev görmemesi
- ✓ Belediye-konsey iletişimde ve etkileşiminde belirleyiciliğin belediyede olması

Ancak duruma farklı bir açıdan bakılacak olursa konseyin kararlarının meclisler için bağlayıcı ve yaptırım gücü olması durumu konseylerin ayrı bir kamu kurumu niteline bürünmesine sebebiyet verebilir. Oysa konseyler "vatandaşın doğrudan katılım sağlayabilecekleri" ve gönüllü katılım sağlayacakları bir platformdur. Katılımcılarla ortaklaşa alınan kararlar yönetim kurumlarına tavsiye niteliği taşınmalı ve yönetimin bu tavsiyeleri yaptırım gücü olduğu için değil yerel vatandaş katılımından geldiğini önemseyerek sonuçlandırmalıdır. Konseylerin başarısı olan "gönüllü katılımı ve katılımcılık ruhu" zedelenmemelidir (Emrealp, 2005: 68-69).

Kent konseylerinin, yeterli düzeylerde katılım kültürü oluşmamış toplumda, katılımı özendirmek, sivil katılım unsurlarını desteklemek ve yerel yönetim ile vatandaş, sivil toplumun uyumunu sağlamaya yönelik çalışmalar yapması, kent konseylerinin Türk kamu yönetimindeki katılımın gelişmesine katkı sağladığını göstermektedir (Kutlu vd., 2009: 521).

5. SONUÇ

Yerel düzeyde katılımın sağlanması konusunda önemli işlevler yüklenen Kent Konseyleri, "Rio Konferansının" en önemli çıktısı olan Gündem 21 ile dikkat çekmiştir. Gündem 21 ise sürdürülebilir kalkınma ilkelerini, ulusal ve uluslararası birlikteliklerle yaşam alanlarında uygulanmasını sağlama hedefindeyken bu ilkelerin yerel düzeyde faaliyetlere geçirilmesinin sağlanması için "Yerel Gündem 21" oluşturulmuştur. Bir proje olarak başlayan YG 21, hedefleri ve uygulama alanlarının yerelde daha etkin bir şekilde devam etmesini sağlamak amacıyla kent konseylerini desteklemiştir. Kent konseylerinin en temel amacı da yönetim anlayışı çerçevesinde hem sürdürülebilirliği hem de katılımı sağlamaktır. Yerelde tüm toplum kesiminin yönetim süreçlerine aktif katılımlarının sağlanması ve katılımın sayesinde yönetimde saydamlık, hesap verebilirlik ilkelerin uygulanması hedeflenmektedir. Bir diğer hedef ise konseyler aracılığıyla katılımcı demokrasinin geliştirilmesinin sağlanmasıdır.

Türkiye de oluşturulan kent konseyleri ile vatandaşların yönetimle olan bağlarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Vatandaşlar konseyler aracılığıyla yönetsel süreçler hakkında bilgi sahibi olmakta, kendi talep ve ihtiyaçlarını konseyde tartışmaya konu edinerek kendi gibi sorun yaşayanlarla ortak düşünceler geliştirmektedir. Vatandaşların kendi gönül rızalarıyla bu platformlarda ortak düşünceler etrafında birleşmeleri, vatandaşların sorunlarının çözülmesini sağlamaktadır. Katılım sağlayan vatandaş yönetimde etkin olmakta, kente karşı sorumlu hissetmektedir. Türkiye de 5393 sayılı Belediye Kanunu ile oluşturulmaya başlanan kent konseyleri hala gelişim aşamasındadır denilebilir. Belediye Kanunu'na göre belediyelerde oluşturulması zorunlu olan kent konseylerinin günümüzde bazı belediye birimlerinde kurulmadığı görülmektedir. Kurulan kent konseylerinin bazıları da aktif değildir.

Gönüllülük kavramıyla da ilişkili olan Kent konseylerine katılım maalesef gönüllülük bilincinin olmaması, kent konseylerinin varlığından haberdar olunmaması, konseylere katılım bilincinin oluşmaması, konseylerin her belediyede bulunmaması ve kararlarının tavsiye niteliğinde olması gibi sebeplerle istenen başarıyı sağlayabilmiş değildir. Konseylere katılımın bazı sorunları olmasına rağmen, Türkiye'de yönetim alanında geline bu noktada, sivil toplum ve vatandaş katılımını önceleyen bir birim olmasından dolayı kent konseylerinin oluşumları

desteklenmektedir. Zira yerel yönetimlerde gerçekleştirilen hedeflerin ve katılımının demokratik yönetime olumlu katkıları vardır.

Vatandaşlar, sivil toplum kuruluşları, kamu görevlileri ve yöneticilerinin kent konseyleri ve sağlayacağı olumlu katkılar hakkında bilgilendirilmeleri, kadınların, gençlerin ve dezavantajlı grupların katılımlarının artması için daha fazla imkan oluşturulması, katılımda ayrımcılık ve imtiyazcılığın yapılmaması, her kesimin gönüllü katılıma destek verilmesi, konseylerin tavsiye kararlarının ilgi yönetim birimleri tarafından daha dikkatle gündem konusu olması, konseylerin faydalı faaliyetlerine ve etkinliklerine bütçe açısından daha çok destek verilmesi kent konseylerinin etkinliğini, verimliliğini, faaliyet alanlarını ve en önemlisi katılımı artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Ağır, O.; Belli, A. & Arslan, Ş. (2017). "Kent Konseylerinde Halk Katılımı ve Gönüllülük: Adana Kent Konseyi Örneği", *Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3): 320-332.
- Akdemir, Ş., D. (2020). "Kentli Hakları ve Kent Konseyleri", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40: 149-167.
- Altun, D. & Toker, H. (2017). "Kadınların Bakışıyla Kent Konseyleri Katılımcılık Aracı mıdır? İzmir Kent Konseyi Örneği", *Uluslararası Yönetim ve İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(2): 461-474.
- Arslan, F. (2015). "21. Yüzyılda Kadın Hakları", *International Journal of Social Sciences and Education Researce*, 1(3):730-739.
- Baran, K.; Kurt, S.; & Önal, D.; & Helvacıoğlu, B. (2011). "İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde Bulunan Silivri İlçesi Kent Konseyi Yapılanması ve Gerçekleştirilen Faaliyetler". (ed.E. Battal Keskin), I. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, ss.188-199, Bursa.
- Batal, S.; Dur, İ.İ. & Topçu, V. (2015). "Yeni Büyükşehir Belediye Kanunu Bağlamında Kent Konseylerinin İşlevselliği ve Ölçek Sorunu: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği", *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11(Özel sayı:2): 137-156.
- Belli, A. & Aydın, A. (2015). "Üniversitesi Öğrencilerinin Kent Konseylerine ve Gençlik Meclislerine Yönelik Algı Düzeyi Üzerine Bir Alan Araştırması: Kahramanmaraş ve Hatay Örneği", *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11(Özel sayı:2); 6-29.
- Bulut, T. (2013). Şeffaf, Katılımcı ve Etkin Kent Yönetimi için Kent Konseyleri, Ekin Yayınevi, Bursa.
- Bozkurt, Y. (2014). "Yerel Demokrasi Aracı Olarak Türkiye'de Kent Konseyleri: Yapı, İşleyiş ve Sorunlar", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40: 229-240.
- Caldwell, L. K. (1998). "Implementing Policy Through Procedure: Impact Assessment and The National Environmental Policy Act", (Ed. A.L.Porter & J. J. Fittipaldi), *Environmen Methods Review: Retooling Impact Assessment for the New Century*, ss. 8-14, Pres Club, ABD.
- Çelik, A. (2013). "Kent Yönetimi Bağlamında Kent Konseyinin İşlevleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(2): 215-229.
- Çukurçayır, M, A. (2000). Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi, Yargı Yayınevi, Ankara.
- Fişek, K. (1997). Yönetime Katılma, TODAİE yayını, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Demir, K., A.& Yavaş, H. (2015). "Kent Konseyleri ile Yerinden Yönetilen Katılımcı Kent Yönetimleri: Yerel Yönetişimin Kapsamında Bir Değerlendirme", *Global Journal of Economics and Business Studies*, 4(7): 49-62.
- Deniz, T. (2013). "Kentleşme, Yerel Gündem 21 ve Kent Konseyleri", *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12): 391-402.
- Emrealp, S. (2005). Yerel Gündem 21 El Kitabı, IULA EMME Yayını, İstanbul.
- Erbay, Y. (2018). "Sürdürülebilir Yerel Yönetişim Bağlamında Türkiye'de Kent Konseyleri", III. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi, 26 Ekim 2018, 357-375, Fransa.
- Erkul, H.; Baykal, T. & Kara, H. (2013). "Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22): 85-105.
- Görmez, K.& Altınışık, H., U. (2011). "Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri". (Ed. E. Battal Keskin), I. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, ss. 30-50, Bursa.

- Kalaycı, S.& Akin, A. (2021). “Sosyal Hizmetlerinin Yerelleşmesine Kent Konseylerinin Katkıları”, Tolum ve Sosyal Hizmet, 32(1): 189-210.
- Karasu, M. A.; Çelik, L. & Altıparmak, C. (2018). 100 Soruda Kent Konseyi, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Kaypak, Ş. (2011). “Katılımcı Yönetim Mekanizması Olarak Kent Konseyleri”. (Ed. E. Battal Keskin), I. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, ss.133-157, Bursa.
- Kocaoğlu, M. (2014). “Katılımcı Demokrasi Algılaması ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği”, Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 6(1): 1-15.
- Köseoğlu, Ö. (2011). “Kent Konseyleri: Müzakereci Demokrasi İçin Bir Fırsat Mı?”. (Ed. E. Battal Keskin), I. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, ss. 323-335, Bursa.
- Kutlu, Ö.; Usta, S. & Kocaoğlu, M. (2014). “Vatandaş Odaklı/Vatandaşın Odakta Olduğu Yönetim: Kent Konseyleri ve Selçuklu Belediyesi Örneği”, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 9(18): 507-532.
- Özdemir, A., T. (2011). “Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri” Sayıştay Dergisi, (83): 31-56.
- Özer, Y. E. (2011). “Gençlerin Toplumsal Yaşama Katılımı ve Yerel Yönetimlerin Rolü”, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26(1): 43-65.
- Ruige, A.; Üskent, S. & Micka, P. (2014). “Yönetişim ve Katılım Etkili Katılım için Araçlar, Yöntemler, Mekanizmalar. Yönetişim ve Katılım Rehberi”, Stratejik Yerel Yönetişim Projesi, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Başak Matbaa, Ankara.
- Sarışen, G. & Yavuz, S. (2016). “Kent Konseyleri ve Genel Kurul Toplantıları. Bilgi ve Deneyim Dizisi 1”, Nisan 2016, Türkiye Kent Konseyleri Birliği Yayınları.
- Savut, E. (2011). “Yerel Gündem 21 Kent Konseyleri ve Uşak Kent Konseyi”. (Ed. E. Battal Keskin), Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı ss. 342-363, Bursa.
- Tosun, E. K.; Keskin, E. B. & Selimoğlu, E. (2016). “Bursa Kent Konseylerinin Bilinirliğinin Araştırılması” Yönetim ve Ekonomi, Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(1): 97-112.
- Usta, S. & Bilgic, E. (2016). “Katılım Kültürünün Gelişiminde Kent Konseyleri Rolü: Karaman Kent Konseyi Örneği”, Karamanoğlu Mehmet Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 18(31): 36-45.
- Yeşildal, A. (2020). Yerel Demokrasinin Gelişimi Sürecinde Kent Konseylerinin İşlevselliği Kent Konseyleri, Umuttepe Yayınları, İzmit.

Diğer Kaynaklar

26313 Sayılı 2006 Tarihli Kent Konseyi Yönetmeliği.

5393 Sayılı 2005 Tarihli Belediye Kanunu.

TDK, Türk Dil Kurumu: sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi: 12.01.2021

Avrupa Kentli Hakları Bildirgesi: rm.coe.int/168071923d